

Ἀόριστες Ἀντωνυμίες

(συνέχεια)

Ὡς ἀόριστες ἀντωνυμίες λαμβάνονται καί οἱ ἐξῆς λέξεις, οἱ ὁποῖες εἰδικώτερα λέγονται ἐπιμεριστικές ἀντωνυμίες, γιατί φανερώνουν ἐπιμερισμό, δηλαδή διαίρεση, ξεχώρισμα ἀπό ἓνα σύνολο δύο ἢ περισσότερων οὐσιαστικῶν. (Λέγονται ἐπιμεριστικές ἀπό τό ρῆμα ἐπιμερίζω, πού σημαίνει ἀναφέρω χωριστά, διαμοιράζω).

Αὐτές εἶναι

1. πᾶς, πᾶσα, πᾶν = καθένας χωρίς καμμιά ἐξαίρεση. Μέ τήν σημασία αὐτή ὁ πληθυντικός πάντες σημαίνει ὅλοι·

2. ἄλλος, ἄλλη, ἄλλο· (μέ ἄρθρο ἔχει τήν σημασία ὁ λοιπός, π.χ. ἡ ἄλλη Ἑλλάς = ἡ λοιπή Ἑλλάς).

3. ἕκαστος, ἐκάστη, ἕκαστον = καθένας (ἀπό πολλούς, χωριστά)

4. οὐδείς, οὐδεμία, οὐδέν – μηδεῖς, μηδεμία, μηδέν = κανείς, οὔτε ἓνας·

5. ἀμφότεροι, ἀμφότεραι, ἀμφότερα = καί οἱ δύο μαζί·

6. ἕτερος, ἑτέρα, ἕτερον = ἄλλος (λέγεται γιά δύο οὐσιαστικά)·

7. ἐκάτερος, ἐκάτερα, ἐκάτερον = καθένας ἀπό τούς δύο·

8. οὐδέτερος, οὐδετέρα, οὐδέτερον – μηδέτερος, μηδετέρα, μηδέτερον = οὔτε ὁ ἓνας οὔτε ὁ ἄλλος·

9. ἄλλοδαπός, ἄλλοδαπή, ἄλλοδαπόν = ἀπό ἄλλον τόπο.

Παραδείγματα

1. α) Οὐ παντός πλεῖν εἰς Κόρινθον = δέν εἶναι εὐκολο στόν καθένα νά πηγαίνει στήν Κόρινθο. – β) Ἀκούσατέ μου πάντες καί σύνετε. – Εἰρήνη πᾶσι.

2. Ἄλλος ἐστίν ὁ σπείρων καί ἄλλος ὁ θερίζων.

3. Ἐκαστος ἴδιον χάρισμα ἔχει ἐκ Θεοῦ. – Ἀποδώσει ἐκάστῳ κατά τήν πράξιν αὐτοῦ.

4. Οὐδεῖς δύναται δυσίν κυρίοις δουλεύειν.

5. ... οὐχί ἀμφότεροι εἰς βόθρον πεσοῦνται; – Ἀμφότεροι ἔπεσαν μαχόμενοι ἥρωικῶς.

6. Δυσίν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανέρωθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ.

7. Ταῦτα εἰπόντες ἀπῆλθον ἐκάτερος ἐπί τά προσήκοντα = Αὐτά ἀφοῦ εἶπαν ἔφυγαν καθένας (ἀπό τούς δύο) στά καθήκοντά του.

8. Οὐδέ τις λύσις ἦν ἔριδος χαλεπῆς... οὐδέτεροις = Καί δέν ὑπῆρχε κάποια διευθέτηση (ἐπίλυση) τῆς δύσκολης φιλονικίας οὔτε γιά τόν ἓναν οὔτε γιά τόν ἄλλον.

9. Πλήθος ἄλλοδαπῶν συχνάζει στό κέντρο...

Παρατηρήσεις

- Ἡ ἀντωνυμία πᾶς, πᾶσα, πᾶν χρησιμοποιεῖται καί ὡς ἐπίθετο = ὅλος, ὀλόκληρος· π.χ. πᾶσα ἡ πόλις = ὅλη ἡ πόλις.
- Ἡ ἀντωνυμία ἄλλος, ἡ, ο κλίνεται ὅπως τὰ τρικατάληκτα ἐπίθετα τῆς β' κλίσεως σέ -ος, -η, -ον, ἀλλά χωρίς τό τελικό ν στό οὐδέτερο (ὅπως οἱ ἀντωνυμίες οὐδετέρου γένους τοῦτο καί ἐκεῖνο).
- Ἡ ἀντωνυμία ἀμφότεροι, ἀμφότεραι, ἀμφότερα κλίνεται μόνο στόν πληθυντικό ἀριθμό ὡς τρικατάληκτο ἐπίθετο β' κλίσεως.
- Οἱ ἀντωνυμίες ἕτερος, ἐκάτερος, ἕκαστος, οὐδέτερος, μηδέτερος, ἀλλοδαπός, κλίνονται ὡς τρικατάληκτα ἐπίθετα σέ -ος, -η, -ον ἢ -ος, -α, -ον.

Ἡ ἀντωνυμία οὐδεῖς, οὐδεμία, οὐδέν (ὁμοίως καί ἡ μηδεῖς -α -έν) κλίνεται ὡς ἐξῆς

	Ἐνικός Ἀριθμός			Πληθυντικός Ἀριθμός	
Ὅν.	οὐδεῖς	οὐδεμία	οὐδέν	στό ἄρσ. ἔχει καί	οὐδένες
Γεν.	οὐδενός	οὐδεμιᾶς	οὐδενός	πληθυντ.	οὐδένων
Δοτ.	οὐδενί	οὐδεμιᾶ	οὐδενί		οὐδέσι(ν)
Αἰτ.	οὐδένα	οὐδεμίαν	οὐδέν		οὐδένας

ΑΠΛΗ ΚΑΤΗΧΗΣΗ
Μηνιαία Ἐκδόση τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως
Νοέμβριος 2010 – Τεύχος 47
Ἰδιοκτῆτης
Ἱερά Μητρόπολις Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως
Δημητσάνα 220 07 Κ.Τ. 8294
Ἐκδότης-Συντάκτης
Ὁ Μητροπολίτης Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως Ἱερεμίας
Διευθυντής
Ἀρχμ. Ἰάκωβος Κανάκης
220 07 Δημητσάνα - Τηλ. 27950-31217
Ἱπεύθυνος Τυπογραφείου:
Ἀρχμ. Γρηγόριος Κιούσης

